

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

No5(1)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 556 sahifa,
1-may, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Maktabgacha ta'lim tashkiloti metodistining boshqaruv funksiyalari.....	10
<i>Qarshibayeva Dilfuza Xidirbayevna</i>	
Texnologik mashinalar va jihozlar ta'lim yo'nalishi talabalarida kasbiy kompetensiyani shakllantirishning pedagogik qonuniyatlari va metodologik tizimini ishlab chiqish	15
<i>Elmanov Abbas Begmat o'g'li, Mirzaumidov Asilbek Shuxratjonovich</i>	
Katta yoshdagi guruh bolalarida o'z-o'zini boshqarish qobiliyatini rivojlantirishda o'yinning roli	19
<i>Ergasheva Farangiz Umidjon qizi, Fayzullayev Sharipboy Nurillayevich</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida ekologik tafakkurni rivojlantirishning dolzarbligi.....	23
<i>Yaxshiboyeva Nargiza Rustamqulovna</i>	
Umumiy o'rta ta'lim muassasalarida inson resurslarini boshqarishda muvozanatlashgan ko'rsatkichlar tizimidan foydalanishning nazariy asoslari	28
<i>Gulmira Jumanova</i>	
Nomoddiy madaniy merosning talaba-yoshlarni yuksak ma'naviyatli shaxs sifatida tarbiyalashdagi ahamiyati.....	33
<i>Erboyev Suxrob Abdusalomovich</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalar va ularda hissiy-irodaning shakllanishi	37
<i>Davlatova Zebo Haydarovna</i>	
Zamonaviy oilada avlodlararo munosabatlarning pedagogik-psixologik xususiyatlari	40
<i>Ochilova Farida Baxriddinovna</i>	
Maktab va oliy ta'lim muassasalarida qizlar kitobxonligini rivojlantirish metodlari.....	44
<i>Qo'chqarova Oysha Oltibayevna</i>	
Buyuk allomalar merosidan foydalanishning metodik holati va mavjud muammolari.....	48
<i>Sevara Mamatkarimova</i>	
Futbol o'yinida to'pga kalla bilan zarba berish.....	53
<i>Xolmaxmatov Boburjon Musurmon o'g'li</i>	
Использование современных инновационных методов в процессе обучения русскому языку в иноязычных группах высшего образовательного учреждения.....	56
<i>Курбанова Шаира Исмаиловна</i>	
Maktabgacha ta'lim mutaxassislarini tayyorlashda zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish ...	60
<i>Kushakova Gulnora Egamkulovna, Muhammadiyeva Shaxzoda Sunnatilla qizi</i>	
Boshlang'ich sinflarda musiqa mashg'ulotlari orqali o'quvchilarning kreativ fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirish metodlari.....	63
<i>Muminova Feruza Farxodovna</i>	
Alisher Navoiy merosining yoshlar ma'naviy-estetik tarbiyasidagi ahamiyati.....	70
<i>Qayumxo'jayev Botirxo'ja Ikromxo'ja o'g'li</i>	
Boshlang'ich ta'lim jarayonida amaliy topshiriqlar orqali tayanch kompetensiyalarni shakllantirish metodikasini takomillashtirish	74
<i>Saidova Dilnoza Maripovna</i>	
К вопросу о классификации современной антиутопии.....	78
<i>Дмитрий Валерьевич Пупонин</i>	
Когнитивная гибкость как фактор психологического благополучия старшеклассников в период адаптации к новым образовательным требованиям	82
<i>Мукинова Динора Азаматовна</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida ingliz tilida ta'lim beruvchi professor-o'qituvchilarning kasbiy kompetentligini baholash: xalqaro tajribalar qiyosiy tahlili va O'zbekiston amaliyoti	87
<i>Baxtiyarova Muniba Ne'matjon qizi</i>	
Valeologik tarbiya asosida maktabgacha ta'lim tarbiyachilarini tayyorlashda innovatsion va raqamli yondashuvlar	92
<i>Berkinova Charos Islomovna</i>	
Grammatik tushunchalarni o'rgatish metodikasi.....	96
<i>N. R. Masharipova</i>	

Umumiy o'rta ta'lim tizimini takomillashtirish va o'quvchilar bilimini baholashda xorijiy tajribalardan foydalanish finlyandiya ta'lim tizimi misolida.....	99
Obidova Muqaddas Ro'ziqulovna	
The Difference Between Androgogy and Pedagogy.....	106
Pardayeva Aziza Rahmatilloevna	
Elektr mashinalari fanini o'qitishda raqamli ta'lim texnologiyalari.....	110
Shodiyeva Nozina Shuxrat qizi	
Umumta'lim maktablarida direktor o'rinbosarlarining aksiologik yondashuv asosida boshqaruv funksiyalari va vakolatlari hamda maktablarda ma'naviy-ma'rifiy ishlar samaradorligini oshirish yo'llari.....	113
Toxirov Botirjon G'ofurjon o'g'li	
Ispan tili darslarida kommunikativ kompetensiyani shakllantirish usullari	119
Tursunqulov Sanjar Dilmurod o'g'li, Shukurullayeva Feruza Dilmurodovna	
Surxondaryo viloyatida yetishtiriladigan ingichka tolali paxta navlarining qo'llanilishi	124
Ubaydullayeva Komila Bozor qizi	
Bo'lajak tarbiyachilarda empatiya hissini shakllantirishning nazariy asosi	127
Xolmirzayeva Gulbahor Bahodirovna	
Boshlang'ich sinf matematika darslarida raqamli texnologiyalardan foydalanish samaradorligi	130
Raximova Dilshoda Xoliqberdiyevna	
Bo'lajak sport murabbiylarida kognitiv qobiliyatlarni rivojlantirish mexanizmlari	134
Sherzod Shuxratovich Boboyorov	
Oliy ta'lim muassasalarida talabalar sportini rivojlantirishning iqtisodiy va tashkiliy mexanizmlari.....	138
Sangirov Nuriddin Iriskulovich	
Bo'lajak o'qituvchilarning boshqaruv kompetentligini rivojlantirishning integrativ modeli	142
Rasulova Umida Bahodir qizi	
Yashil pedagogikaning konseptual modeli va tamoyillari.....	146
Raxmatova Dilnoza Abdurashidovna	
Ta'lim jarayoni ishtirokchilarida emotsional barqarorlikni shakllantirishning pedagogik-psixologik asoslari ..	149
Boymatova Munavvar Ravshan qizi	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini tayyorlashda zamonaviy raqamli platformalardan foydalanish samaradorligi.....	152
Lukmonova Salomat Gafurovna	
Rivojlanishida nuqsoni bo'lgan bolalar uchun pedagogik qo'llab-quvvatlash tizimining shakl, metod va vositalari	157
Farmonova Madina Bahriddin qizi	
Innovatsion boshqaruv tizimlarida qaror qabul qilish va kommunikatsiya samaradorligi	161
Sotvoldiyeva Xurliqo G'ayratjon qizi	
Raqamli ta'lim muhitida maktabgacha yoshdagi bolalarning media savodxonligini shakllantirish metodikasi.....	167
Choriyeva Xurmo Panji qizi	
Maktabgacha ta'lim mutaxassislari malakasini oshirish tizimining zamonaviy tendensiyalari va raqamlashtirish jarayonlarining pedagogik ahamiyati.....	172
Qosimova Sh. N., Dusmaxamedov A. A.	
Maktab o'quvchilarida o'zini o'zi tarbiyalashni shakllantirishning pedagogik asoslari (8–9-sinflar asosida)..	177
Norxo'jayeva Lobar Nuriddin qizi	
STEAM loyihalar yordamida boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijodiy va tanqidiy tafakkurni shakllantirish	181
Mirjamolova Moxira Abdugaffor qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini milliy qadriyatlar ruhida tarbiyalashning pedagogik ahamiyati va metodik asoslari.....	188
Axmad Bolqiyev	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini xalqaro baholash dasturlari asosida baholashning pedagogik asoslari.....	191
Shavqiddin Burxonov	
Boshlang'ich ta'limda liderlik va pedagogik menejment muammolari.....	194
Pardaboyev Doston	

Raqamli ta'lim muhiti: tushunchasi, strukturasi va rivojlanish tendensiyalari.....	197
<i>Kulboyeva Dilnoza Abdug'afurovna</i>	
Особенности применения графических органайзеров на практических занятиях по дисциплине “Практикум литературы народов СНГ”.....	199
<i>Татьяна Викторовна Половинкина</i>	
Historical Stages in the Study and Treatment of Scoliosis (Spinal Curvature).....	204
<i>Shermatova Mokhira Baxodir qizi</i>	
Talaba qizlarga badiiy gimnastika cho'qmori yordamida bajariladigan fundamental mashqlarni o'rgatish....	209
<i>Musharafxon Sultanova</i>	
Oliy ta'limda tarbiyaviy ishlarni tashkil etish bo'yicha xalqaro modellarning qiyosiy tahlili.....	213
<i>Ziyotova Madina</i>	
Sport mutaxassislarini tayyorlashda voleybol o'qituvchisining ko'nikmalari va uslubi	216
<i>Turg'unov Baxtiyor O'rolovich</i>	
Matematik masalalarni yechish jarayonida boshlang'ich sinf o'quvchilarining mantiqiy fikrlash va ijtimoiy kompetensiyalarini rivojlantirish	220
<i>Yusupova Latofat Nuriddinovna</i>	
Zamonaviy sharoitda bo'lajak o'qituvchilarda deontologik kompetentlikni rivojlantirishning innovatsion texnologiyalari	228
<i>Nasirova Nigora Baxtiyor qizi</i>	
Paraengil atletika mashg'ulotlarida individual yondashuvning ahamiyati	233
<i>Abduxoliqova Shoiraxon Akramjon qizi</i>	
Biologiya fanini o'qitishda xalq pedagogikasi elementlaridan foydalanish orqali ekologik madaniyatni rivojlantirish	239
<i>Baxrombekova Sojidxon Sherzodjon qizi</i>	
Maktab texnologik ta'limida axborot texnologiyalaridan foydalanishning o'quv samaradorligiga ta'siri: o'rta muddatli istiqbollar (2027–2031)	245
<i>Berdiyeva Gulnoza Rizoqulovna, Tursunov Sherzod Ziyat o'g'li, Ismatullayev Javohir Ubaydulla o'g'li</i>	
Axborot texnologiyalaridan foydalanish orqali jismoniy tarbiya va sport tizimini boshqarish samaradorligini oshirish	251
<i>Eryigitov Dilshod Xolboyevich</i>	
Enhancing Speaking Skills Productively in English	255
<i>J. M. Fayzullayev, G. R. Elmonova</i>	
Nutqida nuqsoni bo'lgan katta guruh bolalari bilan ishlashning ilmiy-nazariy asoslari	259
<i>Jumanova Iroda Nomozovna, Fayzullayev Sharipboy Nurillayevich</i>	
2–3 yoshli bolalarning maktabgacha ta'lim tashkilotiga ijtimoiy moslashuvi: nazariy va empirik tahlil	263
<i>Klicheva Dilnoza Zulfon qizi</i>	
Inson–texnika tizimida ta'lim olayotgan talabalarda iste'dod namoyon bo'lishining psixologik xususiyatlari	267
<i>Kuvandikova Gulnora Gulamovna</i>	
Bo'lajak pedagoglarning mutaxassis sifatida shakllanishida xavotirlanish holatining namoyon bo'lishi.....	270
<i>Nuriddinov Rasuljon Samitjon o'g'li</i>	
Maktabgacha ta'lim muassasalarida bolalarni maktabga tayyorlashda zamonaviy psixologik-pedagogik yondashuv.....	274
<i>Nuriddinova Maysara Ikramovna, Kodirova Albina Faridovna</i>	
Talabalarda qaror qabul qilishning pedagogik-psixologik xususiyatlari	279
<i>Rajabova Go'zal Zarifovna</i>	
Musobaqa oldi psixologik tayyorgarlikning tezkorlikka ta'siri.....	283
<i>Sitora Elova Axmatkulovna</i>	
Pediatriya ta'limida sun'iy intellekt – talaba uchun virtual assistent.....	287
<i>Umarkulov Muhtorali Islomkulovich</i>	
Bo'lajak jismoniy tarbiya mutaxassislarida jismoniy savodxonlikni rivojlantirishning pedagogik asoslari.....	290
<i>Xakimov Xurshid Nozimovich</i>	
Сущность и виды познавательной активности детей 5–6 лет.....	294
<i>Джамилова Н. Н., Кудратова М. У.</i>	

Uzluksiz ta'lim jarayonida mustaqil fikrlovchi, ijodkor shaxsni tarbiyalashning pedagogik-psixologik masalalari.....	298
<i>Siddiqova Sanobar Xaydarovna</i>	
Ta'lim jarayonida o'quvchilarning bilish, ijodiy faolligini oshirish.....	301
<i>Siddiqova Sanobar Xaydarovna, Qushoqova Guzal</i>	
Badiiy adabiyotda Ibn Sino obrazining yaratilishidagi o'ziga xosliklar.....	304
<i>Tangirov A. J.</i>	
Ta'lim klasteri asosida zaif eshituvchi bolalarni inklyuziv ta'lim muhitiga moslashtirishning pedagogik mexanizmlari.....	309
<i>Dilnoza Xushvaktovna Ernazarova</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda sog'lom turmush tarzini shakllantirish.....	313
<i>Payzullaeva Gozal Bayrambayevna</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarda pedagogik mas'uliyat ko'nikmasini rivojlantirishning nazariy-amaliy asoslari.....	317
<i>Maxramova Gulchexra Maxsudbek qizi</i>	
Maxsus ta'lim tizimida innovatsion texnologiyalardan foydalanishning pedagogik samaradorligi.....	320
<i>Tashkenbayeva Dilafruz Baxtiyor qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'qituvchisining kasbiy kompetentligini rivojlantirishga qo'yiladigan talablar.....	325
<i>Xazratkulova Shoira Noraliyevna</i>	
Musiq madaniyati darslarida multimedia vositalarida musiq o'qituvchisining kompetensiyaviy tayyorgarligi.....	329
<i>Qudratova Elnoz Ismatillayevna, Ismailova Sevinch, G'oibnazarov Elmurod</i>	
Boshlang'ich ta'limda nutqiy kompetensiyani rivojlantirishning didaktik modeli.....	334
<i>Tillaboyeva Havasxon</i>	
Diskursiv yondashuv asosida boshlang'ich sinf o'quvchilarining nutq madaniyatini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish.....	340
<i>Boynazarova Nilufar Tilovmurot qizi</i>	
Millatlarning o'ziga xos dunyoqarashining psixologik xususiyatlari.....	346
<i>Murxashev Axmadxon Olimjon o'g'li</i>	
Umumiy o'rta ta'lim maktab o'quvchilarining intellektual-ijodiy kompetentligini rivojlantirishning pedagogik strategiyalari.....	349
<i>Ergasheva Sitara Baxriddin qizi</i>	
Sinergetik yondashuv asosida bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlashni takomillashtirish zarurati va imkoniyatlari.....	353
<i>Xo'shboqova Surayyo Baxtiyor qizi</i>	
Interfaol metodlar asosida o'smirlarda mustaqil tafakkurni rivojlantirish.....	357
<i>Ismoilova Mashxura Mashrabbek qizi</i>	
Boshlang'ich sinflarda matematika o'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish.....	360
<i>Kuvanakova Guljaxon</i>	
The Role of Autonomous Learning in Developing English Language Proficiency of University Students in Uzbekistan.....	363
<i>Omonova Kamola, Mutabar Zikriddinova</i>	
Maktablarda fasilitator faoliyatini tashkil etish borasida ayrim mulohazalar.....	366
<i>Qahhorova Marjona Ixtiyor qizi</i>	
Модель и педагогические условия формирования профессиональных компетенций будущих учителей в области информационной безопасности.....	370
<i>Сагинбаева Кымбат Кенжегалиевна, Нуриддинова Майсара Икрамовна</i>	
Boshlang'ich sinf darslarida kreativ fikrlashni rivojlantirishda zamonaviy pedagogik metodlardan foydalanish.....	374
<i>Xudoynazarova Muxlisa Bakhadirovna</i>	
Совершенствование методической компетентности будущих учителей начальных классов на основе креативного подхода.....	377
<i>Дониёрова Лайло Худайбердиевна</i>	
Talabalar guruhida jipslikning shakllanishida liderlikning ta'siri.....	385
<i>Asrarxanova E. A., Bo'riboyeva Mahliyo Anorboy qizi</i>	

Musiqa to'garaklarida o'quvchilarga cholg'u asboblari ijro etishni o'rgatish uslublari.....	388
<i>Q. Boboqulov, Jazilov Shuhrat Rustamovich</i>	
Состояние проблемы в практике школ Узбекистана на современном этапе.....	391
<i>Муминова М. Р.</i>	
Paradigmal yondashuv asosida boshlang'ich ta'lim yo'nalishi talabalarining tarbiyaviy kompetensiyalarini rivojlantirishning o'rganilganlik darajasi va nazariy asoslari	394
<i>Hayitova Oydiyov Po'latbekovna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida shaxsiy pedagogik kompetensiyani aniqlash metodologiyasi	401
<i>D. O'. Yo'ldosheva, J. A. Jovliyev</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy tayyorgarligida aktdan foydalanishning ilmiy asoslari	405
<i>Jo'liboyeva Sevinch Abloqul qizi</i>	
Zamonaviy media matnlarida salbiy his-tuyg'ularni ifodalovchi lisoniy birliklarning qo'llanilishi va ularning kommunikativ-pragmatik funksiyalari	408
<i>Jo'rayeva Nafosatxon Muxsinjon qizi</i>	
Bulutli Web-Gat texnologiyalari muhitida talabalarining fazoviy fikrlash ko'nikmalarini shakllantirish: kvazi-eksperimental tadqiqot natijalari.....	412
<i>Sangirova Mahfuza Hasanovna</i>	
Hosilaning turli ma'nolari	417
<i>Boqiyev X. X., Hoshimov Muzaffar, Jabborov Muhammadali, Kutliyev Og'abek</i>	
Ko'p o'zgaruvchili funksiyalarning lokal xossalari: barqarorlik va uzluksizlik asoslari.....	421
<i>Boqiyev X. X., Boyg'uziyeva Shukrona, Amirqulova O'g'iloy, Do'stqulova Charos Bahrom qizi</i>	
Aniq integralning xossalari va uni hisoblash.....	425
<i>Boqiyev X. X., Sayfullayeva Shabbona, Farhodova Nigina, Alimardonova Nigora</i>	
Ko'p qatlamli neyron tarmoqlarda gradient hisoblash mexanizmi: zanjir qoidasining nazariy va amaliy tahlili.....	430
<i>Boqiyev X. X., Nuraliyeva Sabrina Shobek qizi, Abdumannonova Jasmina Umarbek qizi, Javliyeva Dilnura Toshpo'lat qizi</i>	
Ko'p o'zgaruvchi uzluksiz funksiyaning lokal xossalari.....	435
<i>Boqiyev X. X., Ziyatova Gulxayo Mardon qizi, Samatova Sevinch, Muyitdinova Marvarita</i>	
Kelajak texnologik ta'lim o'qituvchisi qanday bo'lishi kerak?	438
<i>Matyakubov Kamaladin Kuronboyevich</i>	
Umumta'lim muassasalarida ta'lim sifatini boshqarish – dolzarb pedagogik muammo sifatida	441
<i>Yakubova Muxtaram Abdumavlyanovna</i>	
O'zbekistonda muzey ta'limining paydo bo'lishi va rivojlanish tendensiyalari	446
<i>Ismailova Dilfuza Usmonqulovna</i>	
Didaktiv o'yinlarning pedagogik mohiyati va nutq–motorik rivojlanishdagi o'rni	450
<i>Mamasharipova Nargizaxon Elmurod qizi</i>	
Формирование интерпретационных навыков учащихся при изучении прозы в. с. маканина в профильной школе	454
<i>Нуржанова Жазира Бахытжановна</i>	
Nutqi to'liq rivojlanmagan maktabgacha yoshdagi bolalarda so'z boyligini rivojlantirish va shakllantirish shart-sharoitlari	457
<i>Shoaxmedova Surayyo Komilovna</i>	
Bo'lajak logopedlarni og'ir nutq nuqson bilan ishlash jarayonida nazariy bilimlarni amaliyot bilan bog'liqligi.....	462
<i>Achilova Sevara Djasirkulovna</i>	
Kompyuter tarmoqlari bo'yicha kompetentlik yondashuvi va uning pedagogik mohiyati.....	467
<i>Nabijonov Dilmurodjon Nodirjon o'g'li</i>	
Дидактические игры как средство повышения интереса учащихся к химии	472
<i>Усмонова Дильноза Тулкуновна</i>	
Robototexnika va sun'iy intellekt ta'limining innovatsion rivojlanishdagi o'rni	475
<i>Shukurov Shuhrat Nasimovich</i>	
O'zbek milliy musiqa ijrochiligining tarixiy taraqqiyoti va ta'limiy jarayonlari.....	481
<i>Tursunov Xusniddin Isomovich</i>	

Taylor formulasi va uning tatbiqlari	486
<i>Boqiyev X. X., Maxmarayimov Javohir, Qurbonov Shaximbek, Raxmonov Og'abek</i>	
Talabalarning axborot-konstruktiv kompetensiyasining loyihalash imkoniyatlari	491
<i>Olamova Mamura Umarovna</i>	
O'quvchilarda ijtimoiy-emotsional kompetensiyalarni rivojlantirish metodikasi.....	494
<i>Fayziyeva Gulxayo Erkin qizi</i>	
Ta'lim jarayonida tanqidiy fikrlashni rivojlantirishning nazariy va amaliy asoslari	498
<i>Allamuratova Xurliman Nurilla qizi</i>	
Sibling maqomining shaxs individual-psixologik xususiyatlari rivojlanishiga ta'siri.....	501
<i>Amirjanova Komola, Narkulova Dilrabo</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyalanuvchilarida kreativ fikrlashni rivojlantirishning mohiyati.....	505
<i>Bo'riyeva Muxlisa, Urinova Rushana</i>	
Darsdan tashqari tadbirlarda o'quvchilarning nutq madaniyatini yuksaltirishning innovatsion usullari.....	508
<i>Daminova Dilbar Melimurodovna</i>	
Boshlang'ich funksiya va aniqmas integral.....	513
<i>Boqiyev X. X., Isroilova Zahro, Erkinova Shahrizoda, Akbarov Ulug'bek</i>	
O'quvchilarning adabiy-nutqiy kompetensiyalarini axborotli matnlar asosida diagnostika va korreksiya qilish metodikasi.....	517
<i>O'smanova Diloromxon Ziyodinovna</i>	
Yuqori sinf o'quvchilarining voleybol mashg'ulot jarayonida asosiy jismoniy sifatlarning rivojlanishi	520
<i>Ro'zmatova Nadejda Akbarali qizi</i>	
Yosh voleybolchilarda jismoniy tayyorgarlikni rivojlantirishning zamonaviy pedagogik yondashuvlari.....	524
<i>Sabirova Mohinur Islamovna</i>	
Xalq hunarmandchiligidan mashg'ulotlarni o'tkazish tartibi to'g'risida ayrim fikrlar	530
<i>Umarov Raxim Tojiyevich</i>	
TPACK modeli asosida bo'lajak tarix fani o'qituvchilarining kasbiy-ijodkorlik qobiliyatini rivojlantirish	533
<i>Ziyoyeva Maxfuza Soataliyevna</i>	
Совершенство техники вращений у юных фигуристок в условиях учебно-тренировочной группы 1–2 года обучения.....	538
<i>Федорова С. В.</i>	
Refleksiv yondashuv asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining pedagogik kompetentligini rivojlantirish metodikasi.....	543
<i>Donabayeva Zebuniso Ma'rufjon qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarini boshqarishda zamonaviy boshqaruv usullaridan foydalanish	547
<i>Xasanova Shaxnoza Zarifevna</i>	
Geymifikatsiya texnologiyasi asosida bo'lajak maktabgacha ta'lim tarbiyachilarining kasbiy kompetentligini rivojlantirishda oliy ta'limning metodik shart-sharoitlari va pedagogik imkoniyatlari	552
<i>Xaydarova Namunaxon Adhamjonovna</i>	

O'ZBEKISTONDA MUZEY TA'LIMINING PAYDO BO'LISHI VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI

Ismailova Dilfuza Usmonqulovna

Qori Niyoziy nomidagi Tarbiya pedagogikasi
milliy instituti tadqiqotchisi

Annotatsiya: O'zbekistonda muzey ta'limining shakllanishi, rivojlanish jarayonlari va asosiy tendensiyalari tahlil qilinadi. Muzeylarning dastlab tarixiy-madaniy merosni saqlash muassasasi sifatidagi faoliyatidan boshlab, ularning ta'limiy funksiyalari kengayib borgani yoritiladi. Muzey muhitida tashkil etiladigan pedagogik jarayonlarning o'quvchilarning bilish faolligini oshirish, tarixiy tafakkurini rivojlantirish va madaniy ongini shakllantirishdagi o'rni ko'rsatib beriladi. Tadqiqot davomida muzey ta'limining rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar, jumladan, ta'lim tizimi bilan integratsiya, interaktiv metodlardan foydalanish hamda zamonaviy pedagogik yondashuvlar tahlil qilinadi. Muzey ta'limining istiqbollari va uni yanada takomillashtirish yo'nalishlari bo'yicha ilmiy asoslangan xulosalar keltiriladi.

Kalit so'zlar: muzey ta'limi, muzey pedagogikasi, ta'lim jarayoni, madaniy meros, tarixiy tafakkur, interaktiv metodlar, pedagogik yondashuv, ekskursiya, muzey faoliyati, ta'lim tizimi integratsiyasi.

Abstract: The emergence and development of museum education in Uzbekistan are examined, along with an analysis of its key trends. The transformation of museums from institutions primarily focused on preserving historical and cultural heritage into important educational environments is highlighted. Particular attention is given to the role of the museum setting in enhancing students' cognitive activity, developing historical thinking, and fostering cultural awareness. The study also analyzes the factors influencing the development of museum education, including integration with the education system, the use of interactive methods, and modern pedagogical approaches. Scientifically grounded conclusions and prospects for further development of museum education are presented.

Key words: museum education, museum pedagogy, educational process, cultural heritage, historical thinking, interactive methods, pedagogical approach, excursion, museum activities, education system integration.

Аннотация: Рассматриваются процессы становления и развития музейного образования в Узбекистане, а также анализируются его основные тенденции. Освещается эволюция музеев от учреждений, сохраняющих историко-культурное наследие, к важным образовательным площадкам. Особое внимание уделяется роли музейной среды в активизации познавательной деятельности учащихся, формировании исторического мышления и культурного сознания. Анализируются факторы, влияющие на развитие музейного образования, включая интеграцию с системой образования, использование интерактивных методов и современных педагогических подходов. Представлены научно обоснованные выводы и перспективы дальнейшего развития музейного образования.

Ключевые слова: музейное образование, музейная педагогика, образовательный процесс, культурное наследие, историческое мышление, интерактивные методы, педагогический подход, экскурсия, деятельность музеев, интеграция образования.

KIRISH

Hozirgi davrda ta'lim jarayoni faqat an'anaviy sinf xonalari bilan chegaralanib qolmay, balki turli ijtimoiy va madaniy muhitlar orqali ham amalga oshirilmoqda. Shu jihatdan muzeylar ta'lim tizimining muhim tarkibiy qismi sifatida alohida ahamiyat kasb etmoqda. Ular tarixiy va madaniy merosni asrab-avaylash bilan bir qatorda jamiyatning ma'naviy rivojlanishiga xizmat qiluvchi samarali ta'limiy muhit sifatida ham faoliyat yuritadi ^[1, 324].

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Zamonaviy pedagogik yondashuvlarda muzey pedagogikasi ta'limning innovatsion shakllaridan biri sifatida talqin etiladi. Tadqiqotchilar fikriga ko'ra, muzey sharoitida tashkil etilgan ta'lim faoliyati o'quvchilarning bilish jarayonini faollashtiradi, tarixiy tafakkurini rivojlantiradi hamda madaniy merosga bo'lgan qiziqishini kuchaytiradi ^[2]. Shu bois mazkur yo'nalish ta'lim va madaniyat integratsiyasining muhim natijasi sifatida qaraladi ^[3, 69].

O'zbekistonda muzeylar faoliyatining shakllanishi XIX asr oxiri va XX asr boshlarida ilmiy izlanishlar hamda arxeologik tadqiqotlarning rivojlanishi bilan chambarchas bog'liqdir^[4, 6].

Sovet davriga kelib esa muzeylar faoliyati tizimli ravishda yo'lga qo'yilib, tarixiy merosni muhofaza qilish va ilmiy tadqiqotlarni rivojlantirishga alohida e'tibor qaratilgan^[5, 53-54]. Natijada muzeylar nafaqat ilmiy muassasa sifatida shakllandi, balki ularning pedagogik imkoniyatlari ham sezilarli darajada kengaydi.

Ilmiy adabiyotlarda muzeylarning jamiyat madaniy xotirasini shakllantirishdagi roli alohida ta'kidlanadi^[6, 58]. Muzey ekspozitsiyalari tarixiy jarayonlarni vizual va aniq misollar orqali yoritish imkonini berib, ta'lim samaradorligini oshiradi^[7]. Shu sababli muzey pedagogikasi zamonaviy ta'lim tizimida muhim didaktik vosita sifatida e'tirof etilmoqda^[8, 28].

Mazkur tadqiqotning dolzarbligi ta'lim jarayonida innovatsion pedagogik yondashuvlarga bo'lgan ehtiyojning ortib borayotgani bilan izohlanadi. Shu nuqtai nazardan, muzey pedagogikasining tarixiy rivojlanish bosqichlarini o'rganish va uning ta'lim tizimidagi o'rnini aniqlash muhim ilmiy ahamiyatga ega^[9, 58].

Tadqiqotning asosiy maqsadi O'zbekistonda muzey pedagogikasining shakllanishi va taraqqiyot bosqichlarini tarixiy-pedagogik nuqtai nazardan tahlil qilish hamda uning ta'lim tizimidagi o'rnini asoslab berishdan iborat.

Muzey pedagogikasi masalalari xorijiy va mahalliy tadqiqotchilar tomonidan keng o'rganilgan bo'lib, ular asosan muzeylarning ta'lim jarayonidagi roli, pedagogik salohiyati va tashrif buyuruvchilar bilan o'zaro aloqalarini tahlil qilishga qaratilgan.

Xususan, B.A. Stolyarov muzey pedagogikasining asosiy vazifasi sifatida muzey va tashrif buyuruvchi o'rtasida samarali pedagogik kommunikatsiyani tashkil etishni ko'rsatadi hamda ekspozitsiyalarni pedagogik tamoyillar asosida shakllantirish zarurligini ta'kidlaydi^[2].

Xorijiy olimlardan E. Hooper-Greenhill muzeylarni shaxsning madaniy identitetini shakllantiruvchi muhim ta'limiy makon sifatida baholaydi^[10, 58].

J. Falk va L. Dierking esa muzeyda o'rganish jarayoni tashrif buyuruvchining shaxsiy tajribasi, ijtimoiy muhit va fizik makon o'zaro ta'siri natijasida yuzaga kelishini qayd etadi^[11, 28].

Mahalliy tadqiqotlarda ham muzeylar faoliyati keng yoritilgan. Jumladan, N. Sodiqova XX asr davomida O'zbekistonda muzeylar ilmiy-tadqiqot hamda madaniy-ma'rifiy yo'nalishlarda rivojlanganligini ta'kidlaydi^[5, 53-54].

Shu bilan birga, arxeologik izlanishlar doirasida tarixiy yodgorliklarni o'rganish va muzey fondlarini shakllantirish jarayonlari ham tahlil qilingan^[12, 25-29].

Tadqiqotchilar fikricha, muzeylar shaxsning ijtimoiylashuvi jarayonida muhim rol o'ynab, mustaqil fikrlash va tarixiy tafakkurni rivojlantirishga xizmat qiladi^[13, 20; 14, 142-149].

Zamonaviy izlanishlarda esa muzey pedagogikasining interaktiv shakllari, ekskursiya metodikasi hamda uning ta'lim tizimidagi o'rnini keng ko'lamda o'rganilmoqda^[15, 25-29].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot jarayonida bir qator ilmiy metodlardan kompleks foydalanildi. Jumladan, tarixiy-tahliliy metod asosida muzeylar faoliyatining shakllanishi va rivojlanish jarayoni tarixiy manbalar hamda ilmiy adabiyotlar asosida o'rganildi^[4].

Qiyosiy tahlil yordamida turli davrlardagi muzey faoliyatining o'ziga xos jihatlari solishtirilib, ularning rivojlanish dinamikasi aniqlandi^[16, 142-149].

Tizimli yondashuv esa muzey pedagogikasini yaxlit tizim sifatida ko'rib chiqish imkonini berib, uning ilmiy, madaniy va pedagogik funksiyalarini o'zaro bog'liqlikda tahlil qilishga xizmat qildi^[17, 28].

Shuningdek, ilmiy adabiyotlar, arxiv hujjatlari hamda arxeologik tadqiqot natijalari asosida muzey pedagogikasining rivojlanish jarayoni ilmiy jihatdan asoslab berildi^[18, 58; 19, 20; 20, 20].

TAHLIL VA NATIJALAR

O'tkazilgan tahlillar natijasida O'zbekistonda muzey pedagogikasining shakllanishi va rivojlanishi ijtimoiy-siyosiy, madaniy hamda ilmiy jarayonlar bilan uzviy bog'liq holda kechgani aniqlandi^[4]. Ayniqsa, XX asr boshlaridan boshlab muzeylar faoliyatining kengayishi ularning ilmiy-tadqiqot va pedagogik yo'nalishlarining rivojlanishiga sezilarli ta'sir ko'rsatgan.

Tadqiqot natijalari muzey pedagogikasining rivojlanishini bir necha bosqichlarga ajratish mumkinligini ko'rsatdi. Dastlabki bosqichda muzeylar asosan tarixiy yodgorliklarni saqlash va ilmiy izlanishlar bilan shug'ullangan bo'lsa^[5], keyingi bosqichlarda ularning ma'rifiy va pedagogik faoliyati kengaya boshlagan. Natijada muzeylar orqali keng jamoatchilikka tarixiy bilimlarni yetkazish tizimi shakllangan.

Shuningdek, tahlillar muzey muhitida tashkil etilgan ta'lim jarayoni o'quvchilarning bilish faoliyatini faollashtirishi va tarixiy tafakkurini rivojlantirishini ko'rsatdi^[2]. Muзей ekskursiyalari, tematik ko'rgazmalar hamda interaktiv mashg'ulotlar o'quvchilarning tarixiy jarayonlarni chuqurroq anglashiga xizmat qiladi^[11, 28]. Ekspozitsiyalarning vizual xarakteri esa bilimlarni samarali o'zlashtirishga yordam beradi^[7].

Zamonaviy tadqiqotlar muzeylarning nafaqat madaniy merosni saqlash, balki ta'lim jarayonining muhim didaktik vositasi ekanligini tasdiqlaydi ^[10, 58]. Muзей pedagogikasining asosiy vazifasi tashrif buyuruvchilar bilan samarali pedagogik muloqotni tashkil etishdan iborat bo'lib, bu ta'lim samaradorligini oshirishga xizmat qiladi ^[2].

Olingan natijalar asosida muзей pedagogikasining rivojlanishiga ta'sir etuvchi asosiy omillar sifatida quyidagilar ajratildi:

- muzeylarning ilmiy-tadqiqot faoliyatining rivojlanishi;
- tarixiy va madaniy merosni saqlash va targ'ib qilish;
- ta'lim muassasalari bilan hamkorlikning kuchayishi;
- ekspozitsiyalarning pedagogik imkoniyatlaridan samarali foydalanish;
- interaktiv ta'lim shakllarining keng joriy etilishi.

Umuman olganda, muзей pedagogikasi o'quvchilarning tarixiy tafakkuri va madaniy ongini shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi hamda ta'lim jarayonining samaradorligini oshirishda muhim pedagogik vosita sifatida namoyon bo'ladi ^[13, 20].

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, O'zbekistonda muзей pedagogikasining shakllanishi XX asr boshlaridan boshlab mamlakatdagi ijtimoiy-siyosiy va madaniy jarayonlar bilan uzviy bog'liq holda rivojlangan. Muzeylar dastlab tarixiy va madaniy merosni saqlovchi muassasa sifatida faoliyat yuritgan bo'lsa, keyinchalik ularning ilmiy, ma'rifiy va pedagogik funksiyalari kengaygan ^[5].

Olib borilgan tahlillar natijasida muzeylar ta'lim jarayonining muhim didaktik vositasi sifatida shakllangani aniqlandi. Ayniqsa, muзей ekskursiyalari, tematik ko'rgazmalar va interaktiv mashg'ulotlar o'quvchilarning tarixiy tafakkurini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi ^[11, 28].

Muзей muhitida tashkil etilgan ta'lim jarayoni o'quvchilarning mustaqil fikrlashini rivojlantiradi hamda madaniy merosga nisbatan hurmat tuyg'usini shakllantiradi ^[13, 20].

Shu asosda quyidagi takliflar ilgari suriladi.

*Birinchi*dan, ta'lim tizimida muзей pedagogikasining mavjud imkoniyatlaridan yanada keng va samarali foydalanish zarur hisoblanadi.

*Ikkinchi*dan, umumiy ta'lim muassasalari hamda oliy ta'lim tashkilotlari bilan muzeylar o'rtasidagi hamkorlikni mustahkamlash maqsadga muvofiqdir.

*Uchinchi*dan, muзей ekspozitsiyalarini pedagogik tamoyillar asosida tashkil etish va interaktiv ta'lim shakllarini keng joriy etish muhim ahamiyat kasb etadi.

*To'rtinchi*dan, muзей pedagogikasi yo'nalishida ilmiy-tadqiqot ishlarini rivojlantirish hamda amaliy-metodik qo'llanmalar ishlab chiqish dolzarb vazifalardan biri sifatida ko'riladi.

*Beshinchi*dan, muzeylarning ta'lim jarayonidagi salohiyatini kengaytirish orqali o'quvchilarning tarixiy tafakkuri va madaniy ongini rivojlantirishga alohida e'tibor qaratish lozim.

Xulosa qilib aytganda, muзей pedagogikasi zamonaviy ta'lim tizimining muhim tarkibiy qismi bo'lib, u o'quvchilarning bilim doirasini kengaytirish, tarixiy tafakkurini shakllantirish hamda madaniy merosni anglash jarayonida muhim ilmiy-pedagogik ahamiyatga ega hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston tarixi / H. Sodiqov, N. Lo'rayev; tahrir hay'ati: A.S. Sagdullayev [va boshq.]; mas'ul muharrir A. Sagdullayev, N. Abduazizova; O'zR Prezidenti huzuridagi Davlat va jamiyat akademiyasi, O'zbekistonning yangi tarixi markazi. – T.: "Sharq", 2011. – 720 b. – 324-bet.
2. ЎзМА. Р-394-фонд, 1-руйхат, 34-иш, 87-варақ.
3. Из истории музейного строительства в Узбекистане. – Ташкент, 1977. – С. 69.
4. Содиқова Н. М. Т. Ойбек номидаги Ўзбекистон халқлари тарихи музейи 100 ёшда. – Тошкент: Фан, 1978. – С. 6.
5. Садыкова Н.С. Мероприятия советской власти по развитию музеев страны // Из истории музейного строительства в Узбекистане, 1973. – С. 53–54.
6. Содиқова Н. Музейное дело в Узбекистане. – Т.: Фан, 1975. – С. 58.
7. ЎзМА. Р-394-фонд, 1-руйхат, 5-иш, 7-варақ.
8. Содиқова Н., Бурыков Ю. Тарихий ёдгорликлар хазинаси. – Тошкент, 1963. – Б. 28.
9. Содиқова Н. Музейное дело в Узбекистане. – Т.: Фан, 1975. – С. 58.
10. Содиқова Н. Музейное дело в Узбекистане. – Т.: Фан, 1975. – С. 58.

11. Содиқова Н., Буряков Ю. Тарихий ёдгорликлар хазинаси. – Тошкент, 1963. – Б. 28.
12. Столяров Б.А. Музейная педагогика. История, теория, практика. – М.: Высш. шк., 2004. – С. 25–29.
13. Билалов М.Ю. Социализация личности средствами музейной педагогики: автореф. дисс. ... канд. пед. наук. – Казань, 2003. – 20 с.
14. Садыкова Н.С. Музейное дело в Узбекистане. – Ташкент: ФАН Узбекской ССР, 1975. – С. 142–149.
15. Столяров Б.А. Музейная педагогика. История, теория, практика. – М.: Высш. шк., 2004. – С. 25–29.
16. Садыкова Н.С. Музейное дело в Узбекистане. – Ташкент: ФАН Узбекской ССР, 1975. – С. 142–149.
17. Содиқова Н., Буряков Ю. Тарихий ёдгорликлар хазинаси. – Тошкент, 1963.
18. Содиқова Н. Музейное дело в Узбекистане. – Т.: Фан, 1975.
19. Флоренский А.П. Анализ пространственности и времени в художественно-изобразительных произведениях: курс лекций. – М.: "Прогресс", 1993.
20. Билалов М.Ю. Социализация личности средствами музейной педагогики: автореф. дисс. ... канд. пед. наук. – Казань, 2003.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №5(1)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.